

دیدگاه

شماره: ۱۰۵۳	موضوع: گذار به اقتصاد دیجیتال (با تاکید بر همکاری بخش دولتی و خصوصی) و درس‌هایی برای ایران
تاریخ: ۱۴۰۲/۱۰/۱۸	

تهیه و تنظیم: فائزه هدایت نظری

توضیح اجمالی:

جهان امروز وارد دوره گذار عظیمی شده است که در آن توسعه چشمگیر فناوری‌های جدید اقتصادهای جهان را متحول کرده است و پیشرفت‌ها در حوزه اتصالات و ارتباطات، بیوتکنولوژی، محاسبات کوانتومی و بزرگ مقیاس، هوش مصنوعی، متاورس، رباتیک صنعتی پیشرفته و اقتصاد نوظهور فضایی، نویدبخش رخدادهای خارق‌العاده برای توسعه وضعیت بهره‌وری اقتصادی و اهداف پایداری از طریق اقتصاد دیجیتال بوده است. به طور مثال، ظرفیت ۲۰٪ کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای در بخش‌هایی که به سختی امکان کاهش دارند تا سال ۲۰۵۰ از طریق فناوری‌های دیجیتال و اقتصاد چرخشی ممکن می‌گردد. بدین ترتیب، با توجه به اهمیت گذار به اقتصاد دیجیتال در جهان و اهمیت سیاستگذاری‌های گسترده در این خصوص، مجمع جهانی اقتصاد در سال ۲۰۲۳ «چهارچوب گذار به اقتصاد دیجیتال: برنامه اقدامات برای همکاری بخش دولتی - خصوصی»^۱ را با رویکرد تنوع بخشی به اقدامات و همکاری‌های بخش خصوصی و دولتی کشورهای جهان ترسیم و ارائه نموده است تا بتواند به عنوان راهنمای عمل سیاست‌گذاران مد نظر قرار بگیرد. با عنایت به این چهارچوب و برای تسریع موفقیت‌آمیز گذار دیجیتال و هدایت کشورها از طریق همکاری بخش عمومی (دولتی) و خصوصی، چهار مرحله زیر باید در اولویت کشورها قرار گرفته و پیاده‌سازی شوند:

۱. یک استراتژی جامع ملی اقتصاد دیجیتال (یا هم‌تراز آن) با اهداف مشترک برای جامعه که دقیق و در عین حال انگیزه‌بخش و بلند پروازانه تدوین یابد.
۲. یک گروه متعهد به اقتصاد دیجیتال مشتمل بر رهبران بخش خصوصی و بخش دولتی تا گذار به اقتصاد دیجیتال در تمام بخش‌ها را به واقعیت بدل نمایند.
۳. انجام تجزیه و تحلیل شکاف سرمایه‌گذاری شامل استراتژی تامین مالی بلندمدت در جهت مشارکت بخش‌های دولتی و خصوصی.
۴. انجام نقشه‌برداری شکاف مهارت‌های دیجیتال، همراه با استراتژی بلندمدت برای ارتقاء و بهبود مهارت‌ها، یادگیری و کسب مهارت‌های برای آینده اشتغال کشور.

نکات کلیدی:

بنا بر چهارچوب گذار به اقتصاد دیجیتال مطرح شده توسط مجمع جهانی اقتصاد، شش رکن کلیدی برای اقدامات و همکاری‌های بخش خصوصی و دولتی حیاتی هستند که با تاکید بر درس‌هایی برای ایران در ادامه هریک بیان و تشریح شده اند:

۱. تحول دیجیتال و پایدار در صنایع: الف) ترغیب به گفتگوسازی متقابل بخش‌های دولتی و خصوصی ناظر بر ایجاد ارزش برای طراحی چارچوب‌های جدید در حوزه سرمایه‌گذاری پایدار در زیرساخت‌های اتصال و خدمات، ب) شناسایی پیشران‌های رشد از طریق مدل‌های همکاری دیجیتال که امکان تحول صنایع را فراهم می‌کند، د) تسریع گذار به اقتصاد دیجیتال و سبز به‌منظور ترویج پایداری، اقتصاد چرخشی، عدالت و انصاف در تحول دیجیتال صنعت.
۲. توسعه استراتژیک فناوری‌های جدید: الف) فراهم نمودن مشوق‌های اقتصادی مقتضی برای شرکتهای فعال در حوزه تحقیق و توسعه بنیادین ناظر بر پایداری و نوآوری در فناوری‌ها. ب) کاربردی کردن تحقیق و توسعه برای تحقق هدف ارتقای وضعیت همکاری بخش خصوصی و دولتی، ج) افزایش سطح اعتماد و ایجاد انعطاف‌پذیری برای ذینفعان گوناگون (چارچوب‌ها و فرهنگ حکمرانی مبتنی بر فناوری چابک توسعه یابد).
۳. پذیرش جهانی خدمات دیجیتال: الف) توسعه راهبردهای دیجیتال کل‌نگر در همکاری میان شرکاء و ذینفعان گوناگون در بخش‌های مختلف صنعت، ب) اتخاذ اقداماتی برای رفع شکاف در مصرف و قدرت هزینه‌کرد در مناطق محروم، ج) پشتیبانی از به‌کارگیری ترکیبی از فناوری‌های موجود و نوظهور برای ارائه امکانات زیرساختی انواع اتصالات (ثابت و سیار) و شبکه‌سازی‌های کم هزینه میان ذینفعان دولتی و خصوصی.

¹ Digital Transition Framework: An action plan for public-private collaboration, Jan2023.

دیدگاه

۴. مهارت‌های دیجیتال و سرمایه انسانی: الف) توسعه سیستم آموزش ملی کل‌نگر و جامع برای اطمینان از اکتساب سواد دیجیتالی و مالی فراگیر برای آینده اشتغال در هر کشور. ب) تشویق بخش خصوصی برای حمایت از دولت‌ها در طی نمودن مسیر ارتقاء مهارت‌ها و کسب مهارت‌های جدید توسط نیروی انسانی موجود، ج) تشویق کاربرد روش‌های آموزشی نوآورانه و مشترک در بخش خصوصی و دولتی در راستای توسعه شایستگی‌های کلیدی مورد نیاز برای آینده اشتغال به منظور تحقق تحول دیجیتال.

۵. اعتماد، امنیت و حفاظت: الف) اتخاذ یک رویکرد مبتنی بر همکاری بین بخش خصوصی و دولتی در سطح اکوسیستم اقتصاد دیجیتال و تقویت انعطاف‌پذیری سایبری، از بین بردن جرایم سایبری و کاهش آسیب‌های آنلاین، ب) بررسی و ارزیابی اثرات جانبی ناخواسته به‌کارگیری فناوری‌ها و پلتفرم‌های دیجیتال در شکل‌گیری محیط اطلاعاتی، ج) ایجاد اکوسیستم‌های مشترک بخش خصوصی و دولتی برای نظارت بر قابلیت اعتماد داده‌ها و تسریع در پذیرش ابزارهایی که بدون افشای داده‌های خام و اصلی بینش ایجاد کنند.

۶. تجارت و همکاری‌های فرامرزی: الف) توسعه قراردادهای تجارت دیجیتال در سطح بین‌الملل برای بهره‌مندی کسب و کارهای محلی از مزیت‌های تجارت بین‌الملل و ارتقای قراردادهای نسل جدید اقتصاد (اقتصاد دیجیتال)، ب) پذیرش فناوری‌های تجاری و مالی انقلاب صنعتی چهارم به منظور تسهیل تاب‌آوری در تجارت جهانی و مشارکت در زنجیره ارزش جهانی، ج) شناسایی و آمادگی پاسخگویی به مسائل برون مرزی ایجاد شده در تجارت دیجیتال از طریق همکاری‌های بخش خصوصی و دولتی کشورهای مختلف.